

ROMSKA NASELJAVANJE U VOJVODINI

Istraživanje Pokrajinskog ombudsmana

Novi Sad

Аутономна Покрајина Војводина
ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН
Vajdaság Autonóm Tartomány
TARTOMÁNYI OMBUDSMAN
Autónomna Pokrajina Vojvodina
POKRAJINSKY OMBUDSMAN

Аутономна Покрајина Војводина
ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН
Provincia Autonomă Voivodina
OMBUDSMANUL PROVINCIAL
The Autonomous Province of Vojvodina
THE PROVINCIAL OMBUDSMAN

Elektronska verzija izveštaja dostupna na:

www.ombudsmanapv.org

OBLAST ZAŠTITE PRAVA NACIONALNIH MANJINA

Zamenica pokrajinskog ombudsmana
za zaštitu prava nacionalnih manjina:

EVA VUKAŠINOVIĆ

Istraživač i autor izveštaja:

OLIVER MUŠKINJA

**Pokrajinski ombudsman
Autonomne Pokrajine Vojvodine**

**Bulevar Mihajla Pupina 25
Novi Sad, 21000
Tel/fax: 021/487-41-44**

www.ombudsmanapv.org
office@ombudsmanapv.org

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
2. OSNOVNI PODACI	5
3. DODATNE INFORMACIJE.....	16
4. REZIME	19
5. PRILOZI	20

ISTRAŽIVANJE SE ZASNIVA NA PODACIMA DOSTAVLJENIM OD STRANE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE SA TERITORIJE AP VOJVODINE, A NA OSNOVU POPUNJENIH UPITNIKA.

POKRAJINSKI OMBUDSMAN NE PREUZIMA ODGOVORNOST ZA EVENTUALNU NETAČNOST IZNETIH PODATAKA.

UVOD

Pokrajinski ombudsman pristupio je prikupljanju podataka o romskim naseljima u jedinicama lokalnih samouprava na teritoriji AP Vojvodine, sa ciljem da i ova institucija u okvirima svojih nadležnosti da svoj doprinos sveobuhvatnom i detaljnom sagledavanju stanja u vezi sa ostvarivanjem jednog od osnovnog ljudskog prava, prava na jednak pristup stanovanju, što podrazumeva stambeni smeštaj odgovarajućeg standarda i za pripadnike romske zajednice.

Opštepoznata je činjenica da veliki broj Roma, bilo da stanuje u gradu ili na selu, živi u veoma lošim stambenim uslovima. Naselja u kojima žive imaju pravno neregulisan status, nedovoljno su opremljena infrastrukturom, prenaseljena su, veoma je mali broj stambenih jedinica, okruženje je siromašno, a udaljenost od osnovnih društvenih sadržaja i servisa velika. Pored toga, većina Roma ne poseduje odgovarajuću dokumentaciju o vlasništvu na svojim domovima ili zemljištu, što dodatno komplikuje probleme stanovanja Roma. Jedan deo njih živi u tuđim objektima ili na tuđem zemljištu, najčešće nekadašnjem "društvenom".

Istraživanje je sprovedeno od decembra 2010. do februara 2011. godine. Podaci su prikupljeni putem pismenog upitnika koji je konstruisan za ovo istraživanje od strane istraživača. Upitnik se sastojao iz 28 pitanja. Uz svaki upitnik je bila priložena i mapa regiona (Bačka, Banat, Srem) na kojoj je trebalo ucrtati približnu lokaciju romskog naselja.

Nakon prijema odgovora na dostavljene upitnike, utvrđeno je da od 45 jedinica lokalne samouprave sa teritorije AP Vojvodine u njih 28 postoji romsko naselje, dok na teritoriji preostalih 17 jedinica ne postoje izdvojena romska naselja za koja bi se mogli dati podaci zatraženi putem upitnika.

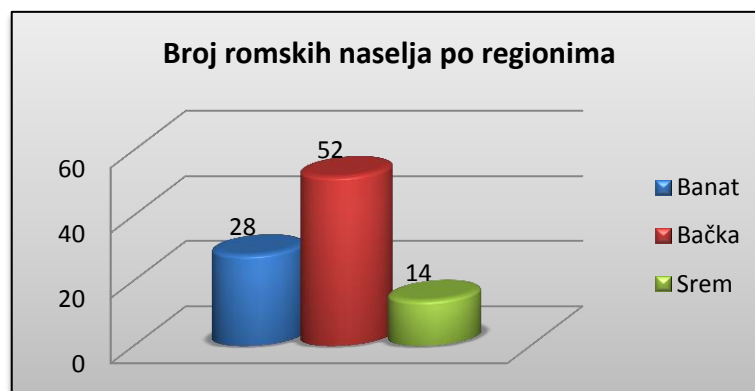
OSNOVNI PODACI

Istraživanjem su obuhvaćene sve jedinice lokalne samouprave sa teritorije AP Vojvodine, **ukupno 45**. Na osnovu popunjenih upitnika, obrađeni su podaci za ukupno **93 romska naselja**. Na teritoriji jednog broja jedinica lokalnih samouprava ne postoje izdvojena romska naselja, već postoje delovi u kojima pretežno živi romsko stanovništvo. Podaci takvog tipa prikazani su u posebnom delu izveštaja.

Tabela 1. Spisak jedinica lokalnih samouprava sa brojem romskih naselja

Naziv mesta	Broj romskih naselja	Naziv mesta	Broj romskih naselja
Ada	4	Plandište	1
Alibunar	1	Ruma	1
Apatin	2	Senta	4
Bač	3	Sombor	1
Bačka Palanka	3	Srbobran	2
Bečej	4	Sremska Mitrovica	4
Beočin	3	Sremski Karlovci	2
Irig	2	Stara Pazova	2
Kanjiža	7	Subotica	2
Kikinda	7	Vrbas	7
Mali Idoš	1	Vršac	1
Novi Sad	4	Zrenjanin	3
Odžaci	4	Žabalj	4
Opovo	1	UKUPNO:	93
Pančevo	14		

Kao što se iz *tabele 1* može videti, ukupno **28** jedinica lokalnih samouprava na svojoj teritoriji ima najmanje jedno romsko naselje, što čini **62%** od ukupnog broja jedinica lokalnih samouprava. Broj romskih naselja kreće se od najmanje **jednog** (Ruma, Plandište, Opovo, Vršac, Alibunar i Mali Idoš) do najviše **četrnaest**, koliko ima na teritoriji Pančeva.

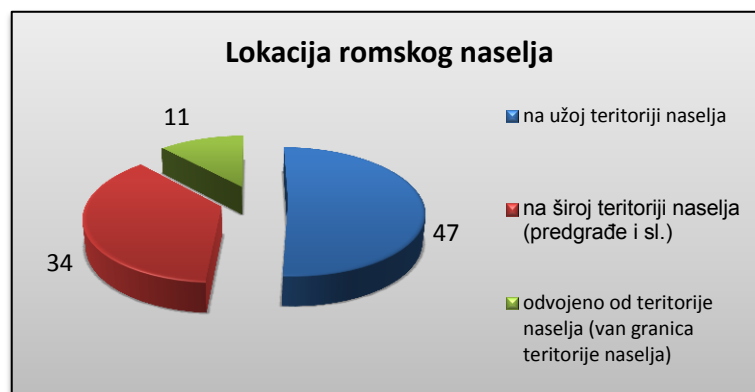

Grafikon 1. Broj romskih naselja po regionima

Prema prikupljenim podacima o vremenu naseljavanja romskih naselja, najstarije je naseljeno oko 1850. godine, dok je poslednje naseljeno 2000. godine. **Najveći broj romskih naselja naseljen je između 1915. i 1980. godine.**

Prikupljajući podatke o okvirnom broju stanovnika, a prema procenama predstavnika jedinica lokalnih samouprava koji su dostavili podatke, **ukupan broj stanovnika u romskim naseljima mogao bi biti preko 21,000.** Najmanji broj stanovnika je oko 10, a najveći preko 3,200.

- 1. Položaj romskog naselja** – rezultati pokazuju da je najveći broj romskih naselja, u odnosu na naseljeno mesto, lociran **na široj teritoriji naselja (47 naselja, odnosno 51.1%)**, nešto manji broj se nalazi **na užoj teritoriji naselja (34 naselja, odnosno 37%)**, dok je najmanji broj lociran **van granica naselja (11 naselja, odnosno 12%)**.

Grafikon 2. Lokacija romskog naselja

- 2. Prikupljeni podaci o sredstvima namenjenim za rešavanje stambenih potreba Roma** u budžetima jedinica lokalnih samouprava ukazuju na to da u **17.4%** jedinica lokalnih samouprava **ne postoje odvojene pozicije, ali postoje sredstva za te namene**; u čak **41.3%** **ne postoje nikakva sredstva za te namene**, dok u **19.6%** **postoje odvojene pozicije za te namene i to od:**

- 2010. godine u 3.3%
- 2009. godine u 15.2% i
- 2005. godine u 1.1% jedinica lokalne samouprave

U dostavljenim podacima mogu se uočiti i drugi vidovi izvora finansiranja za unapređenje stanovanja u ovim naseljima:

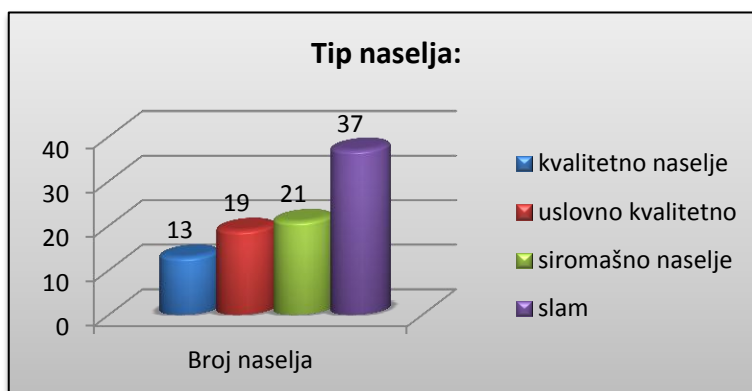
- Putem konkursa koje raspisuje lokalna samouprava iz oblasti socijalne zaštite, ekologije i drugih programskih aktivnosti NVO (Sremska Mitrovica)
- Uprkos nepostojanju odvojenih pozicija, sredstva se koriste iz stava podsticaj za razvoj (Opovo);

- Delovi romskog naselja se opremaju infrastrukturom kao i drugi delovi naselja (Vrbas);
- Ne postoji odvojena pozicija ali su određeni infrastrukturni projekti sprovedeni – asfaltiran put, uvedena električna energija i vodovod (Bač).

II

Drugi deo upitnika odnosio se na infrastukturalnu i komunalnu opremljenost, odnosno uslove stanovanja u ovim naseljima. Ovi podaci treba da pokažu koliko su romska naselja infrastrukturno opremljena, kakvi su životni uslovi i šta je to što najviše ugrožava stanovanje u ovim naseljima.

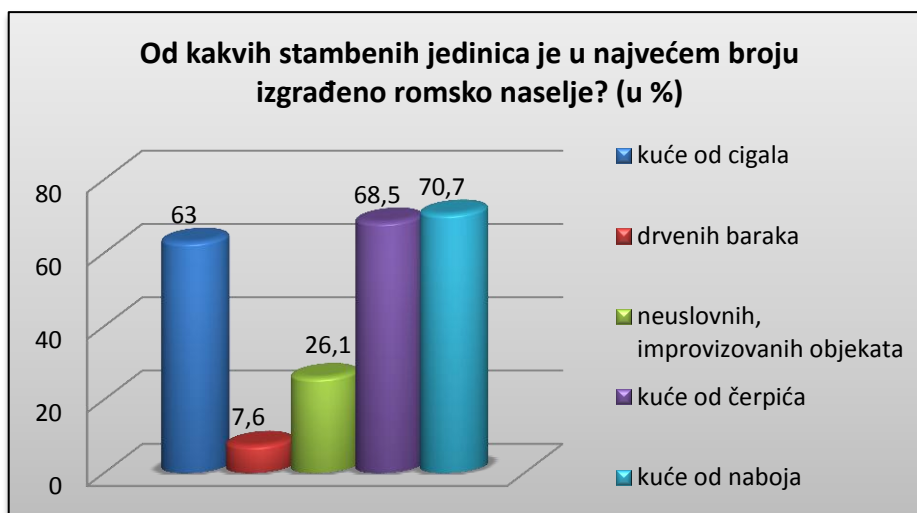
3. U upitniku je predložena **tipologija romskog naselja** (4 tipa) i mogućnost navođenja posebnog tipa, ukoliko navedeni tipovi ne odgovoraju određenom romskom naselju. Najveći broj romskih naselja, njih **37**, odnosno 41.1%, svrstan je u kategoriju **slama** - nekvalitetnog fonda.¹ U **uslovno kvalitetno** naselje svrstano je **21** naselje, odnosno 23.3%, u **siromašno** naselje svrstano je **19** naselja, odnosno 21.1%, dok je najmanji broj naselja svrstan u **kvalitetno naselje**, **13** naselja, odnosno 14.1%.

Grafikon 3. Tip romskog naselja

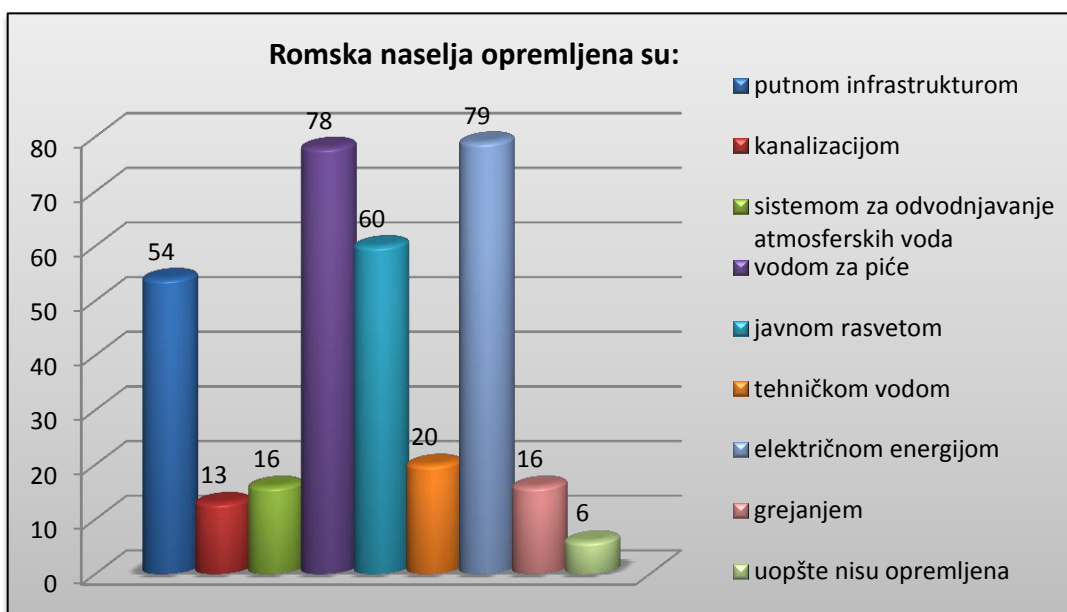
4. Podaci o **stambenim jedinicama** u naselju, odnosno o materijalu od kojih su u najvećem broju one izgrađene prikazani su na *grafikonu 4*. Najveći broj stambenih jedinica izgrađen je od **cigala (63%)**, zatim od **naboja (70.7%)**, **čerpića (68.5%)**, **improvizovanih objekata (26.1%)**, dok je najmanji broj izgrađen od **drvenih baraka (7.6%)**.

¹ Slam (eng. *slum*) je izraz za naselja koja su sagrađena nekontrolisanom gradnjom, bez adekvatnog urbanističkog plana i potrebnih odobrenja. Izgrađena su od raznog otpadnog materijala (dasaka, kartona lima...) Ova naselja nastaju neplanirano, spontano, vrlo su često prenaseljena i bez osnovne komunalne infrastrukture, odvoza smeća, higijenskih uslova, bez vode, kanalizacije, struje itd.

Grafikon 4. Stambene jedinice u romskom naselju

5. Kada je reč o **infrastrukturnoj opremljenosti** romskog naselja dobijeni su podaci koji su prikazani *grafikonom 5*.

Grafikon 5. Opremljenost romskih naselja

Prikupljeni podaci ukazuju na to da u najvećem broju naselja postoji **sprovedena električna energija, voda za piće, javna rasveta i putna infrastruktura**. Iako je, prema prikupljenim podacima, relativno velik broj naselja koja su opremljena navedenim, pravo stanje i kvalitet potrebno je utvrditi na licu mesta. Često je električna energija isključena zbog dugova, voda neispravna za piće, a putna infrastruktura nekvalitetna i dotrajala.

Podaci pokazuju da veoma mali broj naselja ima sprovedenu **kanalizacionu mrežu**, samo **13** naselja, odnosno 14.1%; tek **16** naselja, odnosno 17.4% ima **sistem za odvodnjavanje atmosferskih voda**; isti broj naselja ima sprovedenu

neku vrstu **grejanja**; tek **20** naselja, odnosno 21.7% ima **pristup tehničkoj vodi**, dok **6** naselja, odnosno 6.7% **ne postoji ništa od navedenog**.

6. Podaci o **oblasti investicija** jedinica lokalnih samouprava u romska naselja, pokazuju da su investirale u **renoviranje kuća** (4 jedinice lokalne samouprave), **vodovod** (16), **kanalizacionu mrežu** (7), **elektrifikaciju naselja** (4), **javnu rasvetu** (16), **putnu infrastrukturu** (21). U **izgradnju stambenih jedinica** prema prikupljenim podacima nije investirano, dok je u **smeštajne kontejnere** investirano u jednom naselju.

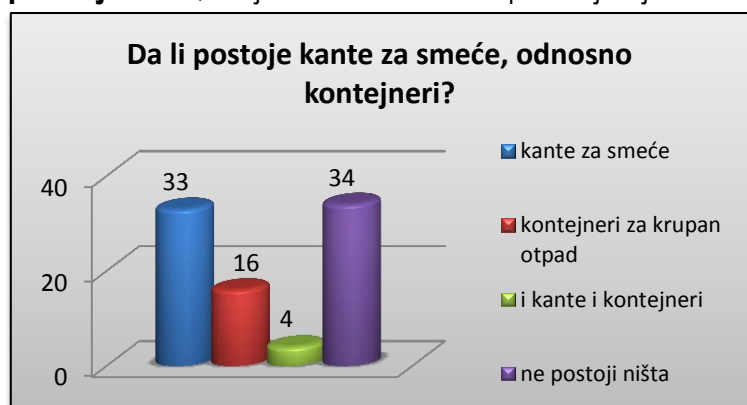
Tabela 2. Oblast i iznos investiranja u romska naselja

Oblast investiranja	Iznos (u dinarima)
Infrastruktura (asfaltiranje puteva, ulica, trotoara)	77.488.069,00
Javna rasveta	687.509,00
Elektrifikacija naselja	5.433.772,00
Vodovod	8.202.148,00
Kanalizacija	25.251.181,00
Renoviranje kuća	2.338.500,00

Pored navedenih oblasti investiranja, u dostavljenim podacima navodi se da je investirano i u:

- česme za vodu
- odnošenje smeća
- održavanja javne rasvete
- sistem za odvođenje atmosferske vode
- postavljanje dečjih igrališta

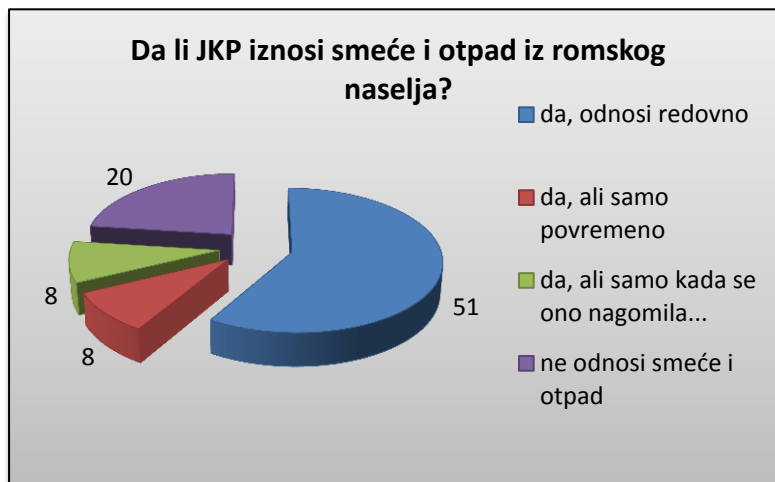
7. Stanje u oblasti **komunalne opremljenosti**, koja se odnosi na postojanje **kanti za smeće i krupan otpad**, pokazuje da u **33** romska naselja, 37.5% **postoje kante za smeće**; u **16** naselja, odnosno 18.2% **postoje kontejneri za krupan otpad**; u samo **4** naselja, odnosno 4.5% **postoje i kante i kontejneri**, dok u čak **34** naselja, 38.6% **ne postoji ništa što je odgovorima ponuđeno**. U

Grafikon 6. Postojanje kanti i kontejnera za smeće

nekim naseljima, u kojima ne postoje ni kante ni kontejneri, postoji organizovano sakupljanje smeća (Alibunar) ili se smeće iznosi zaprežnim kolima (Vrbas).

8. Još jedno pitanje koje se tiče komunalne opremljenosti odnosilo se na to da li komunalno preduzeće **odnosi smeće i otpad** iz romskog naselja. Podaci pokazuju da u **51** naselju, odnosno 58.6%, komunalno preduzeće **odnosi redovno smeće i otpad**, u po **8** naselja, odnosno 9.2%, **odnosi povremeno**, ili **samo kada se ono nagomila i ugrožava zdravlje stanovnika**, dok u **20** naselja, odnosno 23%, komunalno preduzeće **uopšte ne odnosi** smeće i otpad.

Grafikon 7. Odnosjenja smeća iz naselja

Postavljeno je i pitanje koje se odnosilo na razloge neodnošenja smeća od strane komunalnog preduzeća. Razlozi se uglavnom odnose na:

1. jako loše pristupne puteve i nemogućnost ulaska u naselje,
2. nepostojanje kanti, kontejnera za smeće,
3. spaljivanje smeća od strane stanovnika naselja.

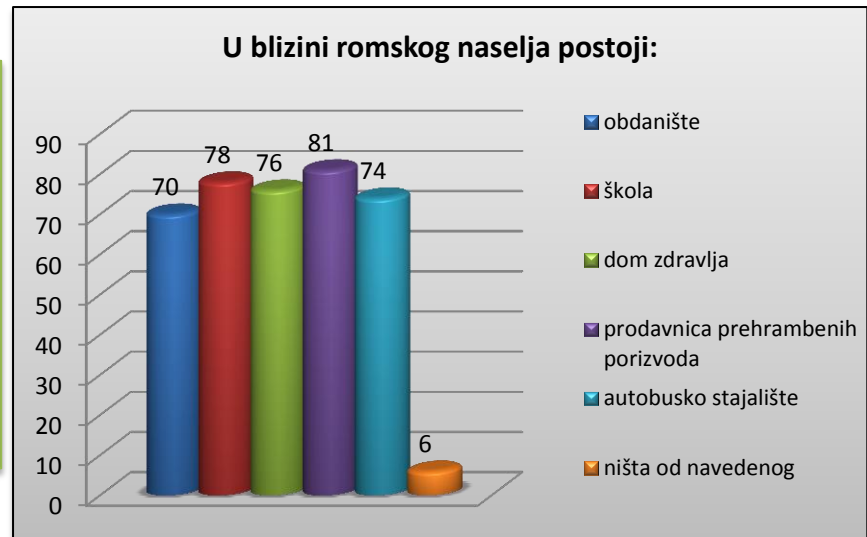
9. Prema prikupljenim podacima **41** naselje, odnosno 45.1%, se **nalazi na rizičnim, lošim, nezdravim ili na drugi način opasnim terenima**, dok se **50** naselja, odnosno 54.9%, **ne nalazi** na takvim terenima. Kada je reč o onim naseljima koji se nalaze na opasnim terenima, navode se sledeći uslovi:

- **blizina deponije** (Bač-Selenča-Široka Bara; Sremski Karlovci-Čerat/Doka, Ruma-Rupače; S.Mitrovica-Jalija; Vršac-Mali Rit; S.Karlovc-Mala Italija; Pančevo-Ciglan Gornja;)
- **lokacija u blizini reke, gde se zadržavaju otpadne vode i postoji mogućnost zaraze** (Kikinda-Novi Kozarci; Odžaci-Bogojevo)
- **potencijalno klizište** (Sremski Karlovci-Čerat/Doka; S.Karlovc-Mala Italija)
- **blizina bara** (Vrbas-Zmajjevo-Jamurača)
- **problem podzemnih voda** (Irig-Rivnica; Vrbas-Kucura; Opovo-Naselje; Pančevo-Mali Rit; Pančevo-Krznara; Ada-Mol)
- **blizina stočnog groblja** (Odžaci-Deronje-Čerga I)
- **blizina fabrika** (Pančevo-Vojlovica; Pančevo-Topola)

10. Kada je reč o dostupnosti **različitih servisa** stanovnicima romskih naselja, a koji su na raspolaganju i stanovnicima ostalih delova naselja, podaci pokazuju da je (prema frekventnosti) najdostupnija prodavnica prehrambenih proizvoda, škola, dom zdravlja, autobusko stajalište i obdanište (*grafikon 8*).

Pored navedenih servisa, prema prikupljenim podacima u nekim opštinama dostupan je i:

1. dečji vrtić
2. biblioteka
3. pozorište
4. pošta

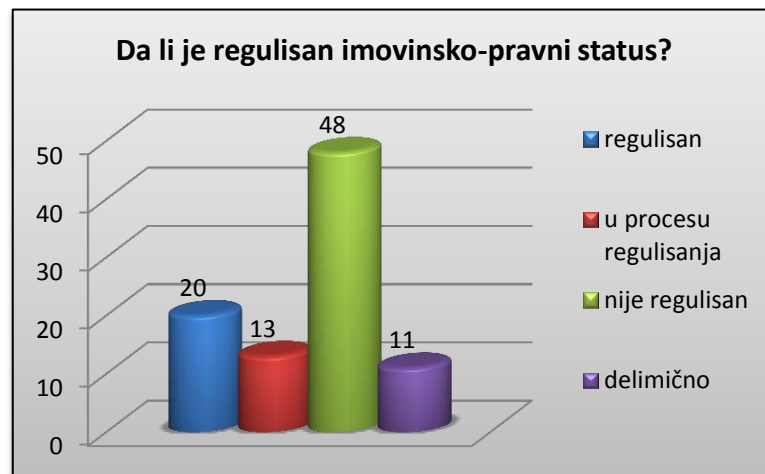

Grafikon 8. Servisi dostupni stanovnicima romskog naselja

Treći deo upitnika odnosio se na imovinsko-pravna pitanja, pitanja legalizacije objekata, kao i druga pitanja u vezi sa stanovanjem.

11. Podaci o **imovinsko-pravnom** statusu romskog naselja, pokazuju da **20** naselja, odnosno 25%, **ima regulisan** imovinsko-pravni status, **13** naselja, odnosno 16%, je u **procesu regulisanja**, a čak **48** naselja, odnosno 60%, **nema regulisan** imovinsko-pravni status. Prema dostavljenim podacima **11** naselja, odnosno 11.4%, ima **delimično regulisan** imovinski-pravni status.

Grafikon 9. Imovinsko-pravni status naselja

12. Prema obrađenim podacima o vlasništvu zemljišta na kojem se nalazi romsko naselje, zemljište je u **vlasništvu države** u slučaju **25** naselja, odnosno 31.6%. U **vlasništvu opštine** je u slučaju **37** naselja, odnosno 46.8%, a u malom broju u vlasništvu **velikog privrednog ili transportnog sistema**, 2 naselja, odnosno 2.5%, **malih posjednika** 4 naselja, odnosno 5.1%. **Nerešen status** imaju **4** naselja,

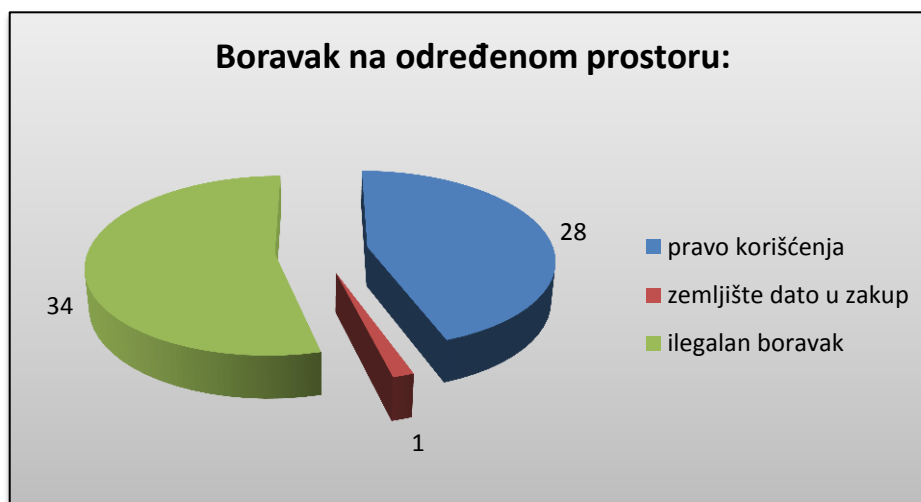
odnosno 5.1%. Prema prikupljenim podacima za 7 naselja, odnosno 8.9% **nema raspoloživih podataka**.

Grafikon 10. Vlasništvo nad zemljištem

Kada je reč o obliku vlasništva koji nije naveden upitnikom, prema podacima 10 naselja, odnosno 9.2% se nalazi u **privatnom vlasništvu**, odnosno u vlasništvu stanovnika naselja (ovo se pre svega odnosi na stambene objekte).

13. Stanovnici romskih naselja na određenom prostoru borave na osnovu **prava korišćenja zemljišta** (28 naselja, odnosno 29.2%), na osnovu **zemljišta datog u zakup** (1 naselje, 1%) i **ilegalno borave** u slučaju 34 naselja, odnosno 35.4%.

Grafikon 11. Boravak stanovnika naselja na određenom prostoru

14. Podaci o izrađenoj planskoj dokumentaciji pokazuju da je u **82.4%** obuhvaćenih jedinica lokalnih samouprava **izrađena planska dokumentacija**, a u **17.6%** planska dokumentacija **nije izrađena**. Prema dostavljenim i **raspoloživim podacima** jedinice lokalne samouprave u kojima nije izrađena su: Alibunar, Apatin, Kikinda i Subotica.

Grafikon 12. Podaci o planskoj dokumentaciji

15. I pored toga što je izrađena planska dokumentacija, zatraženi su podaci o tome da li su romska naselja na teritoriji jedinice lokalne samouprave obuhvaćena istom. Podaci pokazuju **da je tamo gde je izrađena planska dokumentacija 59** romskih naselja obuhvaćeno u celini, u **6** naselja su obuhvaćeni **određeni delovi**, dok **10** naselja pored toga postoji planska dokumentacija, **nije obuhvaćeno istom**.

Tabela 3. Obuhvaćenost naselja planskom dokumentacijom

P.15		Da li postojećom dokumentacijom obuhvaćeno romsko naselje?		
		Obuhvaćeno je celokupno romsko naselje	Obuhvaćeni određeni delovi	Nije obuhvaćeno
Da li je urađena planska dokumentacija za vašu opštinu/grad	Izrađena je	59	6	10

16. Kada je reč o onim jedinicama lokalne samouprave u kojima je izrađena **planska dokumentacija koja obuhvata celokupna romska naselja**, ispitivano je koliko je prilikom izrade planske dokumentacije vođeno računa o usklađenosti sa **Strategijom za unapređenje položaja Roma**.

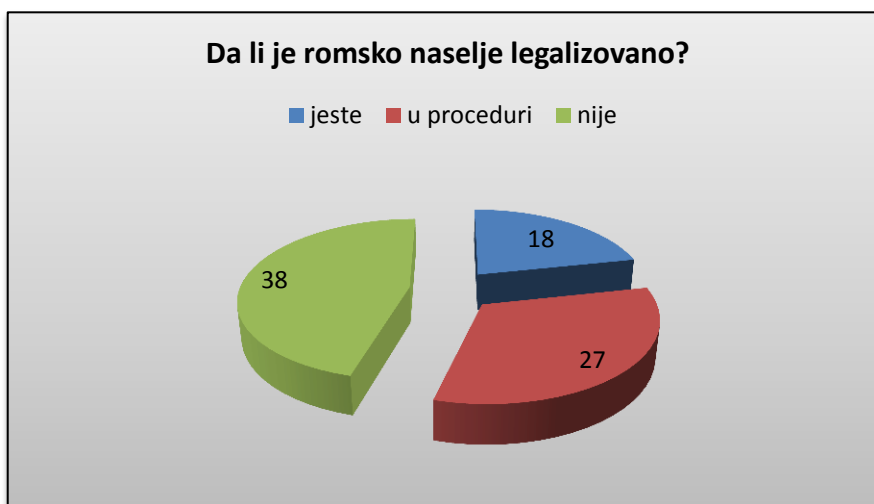
Tabela 4. Usklađenost planske dokumentacije sa Strategijom²

P.16		Da li je u vođeno računa da bude u skladu sa Strategijom				
		Nije vođeno	Veoma malo	delimično	U većoj meri	U potpunosti u skladu
Da li je planom obuhvaćeno romsko naselje?	Obuhvaćeno je celokupno naselje	16	4	13	1	12

² Strategija za unapređenje položaja Roma.

Kao što se iz *tabele 4* može uočiti, planska dokumentacija je u potpunosti **u skladu sa strategijom** u **12** naselja, dok u **16** naselja **uopšte nije u skladu** sa strategijom, dok je u **13** **usklađenost delimična**. **Potrebno je napomenuti da za 33 romska naselja nije dostavljen ovaj podatak.**³

17. Prema prispelim podacima, **18** naselja, odnosno 21.7% je **legalizovano**, za **27** naselja, odnosno 32.5% su **podneti zahtevi za legalizaciju**, dok **38** naselja, odnosno 45.8% **nije uopšte** legalizovano.

Grafikon 13. Legalizacija romskog naselja

Jedan broj naselja je delimično legalizovan: Pančevo-Strelišće; Kanjiža-Vasiljevo; Kanjiža-Jezerska. Među razlozima zbog čega naselja nisu legalizovana navodi se i to što stanari ne mogu dokazati vlasništvo nad zemljištem (Kanjiža-Gunaraš) kao i nerešena imovinsko-pravna pitanja.

18. U Bečeju, Oповu, Srbobranu, Apatinu, Beočinu i Senti **doneta je posebna odluka** o unapređivanju i legalizaciji romskih naselja (između 2007-2010 godine) što čini **22.3%** od onih jedinica lokalnih samouprava na čijoj teritoriji postoji romsko naselje. U čak **23** jedinice lokalne samouprave, odnosno 85.2% ova **odluka nije doneta**.
19. Kada je reč o **akcionom planu za stanovanje**, na nivou jedinice lokalne samouprave, ovaj dokument **postoji** samo u njih **4**, odnosno 14.1% (Bačka Palanka, Pančevo, Apatin i Odžaci) dok u preostalim **23** akcioni plan **nije donet**.
20. Što se tiče **namene** koja je planirana urbanističkim planom za prostor na kojem se nalazi romsko naselje, najčešće se navodi da je ono planirano za:

- individualno stanovanje - stambeno naselje (36 naselja)
- poslovno-trgovinska zona (5 naselja)

³ U nekim slučajevima planska dokumentacija je doneta pre donošenja Strategije za unapređenje položaja Roma, te stoga nije bilo moguće odgovoriti na ovo pitanje.

- površina namenjena za sport i rekreaciju (2 naselja)
- magistralni put (1 naselje)
- iseljavanje naselja do privođenja nameni (1 naselje)
- poljoprivredno zemljište (3 naselja)

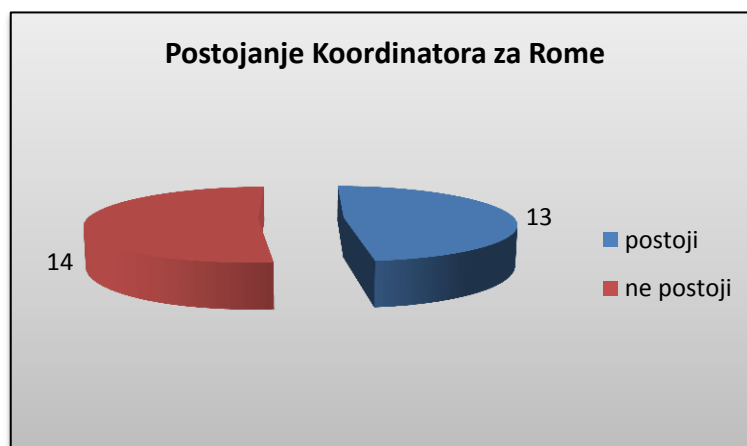
21. Iako je većina prostora na kojem se nalazi romsko naselje planirana za individualno stanovanje, odnosno stambeno naselje, u onim naseljima sa kojima to nije slučaj, **raseljavanje** bi se prema dostupnim podacima vršilo:

- obezbeđivanjem smeštaja za raseljavanje (3 naselja)
- izgradnjom novog naselja kao trajnog rešenja (8 naselja)
- obezbeđivanjem javnog zemljišta (5 naselja)

- U **deset naselja** ne postoji ideja i plan kako bi se raseljavanje izvršilo.

22. Jedinica lokalne samouprave stanovnicima romskih naselja najviše pomaže pružanjem **besplatne pravne pomoći i saveta** (22 jedinice lokalne samouprave), **zastupanjem u sporovima** (4 jedinice lokalne samouprave), dok ostali vidove pomoći čini pružanje **socijalne pomoći, jednokratne finansijske pomoći, finansiranje potreba školovanja, regulisanje lične dokumentacije, pomoć u garderobi i školskom priboru** i sl.

23. Kada je reč o radnom mestu **Koordinatora za Rome**, u **10** jedinica lokalne samouprave postoji sistematizovano radno mesto koordinatora, dok u preostalih **18** ono ne postoji.

Grafikon 14. Postojanje Koordinatora za Rome na nivou grada/opštine

Ispitujući da li pored sistematizovanog radnog mesta postoji i **zaposlena osoba** na tom radnom mestu, rezultati pokazuju da u **25%** jedinica lokalne samouprave jeste tako, a u **26.1%** jedinica lokalne samouprave postoji zaposlena osoba na tom radnom mestu, iako radno mesto nije sistematizovano. **Zajedno, to čini 13 jedinica lokalne samouprave u kojima postoji osoba zaposlena kao koordinator za Rome.**

DODATNE INFORMACIJE

U tabeli 5 prikazane su lokalne samouprave koje su u odgovorima Pokrajinskom ombudsmanu navele da na njihovoj teritoriji ne postoji posebno, izdvojeno romsko naselje. Međutim, u nekim naseljima postoje delovi u kojima živi romska populacija integrisana sa ostalim stanovništvom, u kojima takođe postoje određeni problemi.

Tabela 5. Jedinice lokalne samouprave koje nemaju (izdvojeno) romsko naselje na svojoj teritoriji

Naziv mesta	
Bači Petrovac	Novi Bečej
Bačka Topola	Novi Kneževac
Bela Crkva	Pećinci
Čoka	Sečanj
Indija	Šid
Kovačica	Temerin
Kovin	Titel
Kula	Žitište
Nova Crnja	

Prema komentarima i detaljnijim podacima koje su dostavile neke od jedinica lokalnih samouprava, stanje je sledeće:

Kikinda

Romska udruženja su se u Kikindi obraćala opštinskim organima povodom legalizacije objekata u cilju rešavanja problema u romskim naseljima koja su bespravno igradena. U mnogim objektima ne postoje uslovi za stanovanje i korišćenje, a pri tom su locirana na opasnim terenima, bez planskog osnova. Za rešenje ovih problema potrebna su i veća finansijska sredstva.

Sombor

Na teritoriji grada Sombora, u naseljenim mestima Bezdan, Gakovo, Stapar, Telečka i Doroslovo kao i u samom gradu, Romi žive u pojedinim ulicama u kojima je potrebno uraditi sve mere iz Nacionalnog investicionog plana za stanovanje Roma, kao što su: legalizacija, materijalna pomoć, popravka putne infrastrukture i sl.

Kula

U opštini Kula izlocirano je jedno romsko naselje koje se nalazilo u Sivcu. Iz različitih finansijskih izvora kupljeni su stambeni objekti za stanovnike tog naselja unutar naselja. Problem i dalje predstavlja rešavanje stambenih problema Roma iz tog naselja (jedan deo Roma žive kao podstanari u objektima za koje im Centar za socijalni rad pomaže u plaćanju troškova iznajmljivanja) kao i renoviranje starih kuća kako bi se osposobile za stanovanje.

Bačka Topola

U opštini Bačka Topola ne postoji klasično romsko naselje. Jedan broj Roma dobio je stanove, odnosno kuće od Centra za socijalni rad. Najveći problem predstavlja nezaposlenost i neposedovanje ličnih dokumenata.

Pančevo

Grad Pančevo je u skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za društvenu integraciju Roma 2009-2012. god realizovao aktivnosti na:

- **Unapređenju socijalne politike i zdravlja Roma** (nabavkom higijenskih paketa romskim porodicama; redovnom edukacijom romskog stanovništva na promociji zdravlja i imunizacije od strane romskog zdravstvenog medijatora);
- **Unapređenju predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja** (nabavkom kompleta knjiga za pripremni predškolski program deci romske nacionalnosti; nabavkom osnovnih kompleta i nedostajućih udžbenika učenicima romske nacionalnosti osnovnih i srednjih škola iz socijalno ugroženih porodica);
- **Unapređenju kulture informisanja i razvoja civilnog sektora Roma u gradu Pančevu** (uvođenjem emisija informativno-dokumentarnog karaktera na romskom jeziku u program TV Pančevo - reportaže i intervjui o životu romske nacionalne manjine; organizovanjem sportsko-rekreativnih, folklornih i likovnih druženja romske dece).
- **Unapređenju stanovanja** (saniranjem krova iznad produženog boravka objekta OŠ „Borisav Petrov-Braca“ radi poboljšanja uslova boravka u kojima se nalaze deca romske nacionalnosti; pružanjem finansijske pomoći romskoj porodici u adaptaciji unutrašnjeg dela prostora za stanovanje).

Bečej

Opštinsko veće u Bečeju je donelo zaključak po kojem je odobreno 1.000.000,00 dinara iz budžeta Opštine Bečej kojim će se finansirati projekat za prevazilaženje problema nedostatka osnovne infrastrukture u romskim naseljima. U projektu učestvuju NVO „Ekumenska humanitarna organizacija“, Kancelarija za inkluziju Roma Vlade APV i Opština Bečej. Fondu za kapitalna ulaganja podnet je predlog potrebe za finansiranjem kapitalnog ulaganja iz budžeta APV kojim je traženo 10.558.000,00 dinara. Naziv projekta je „Socijalna inkluzija i poboljšanje uslova stanovanja Roma/Romskinja u APV“. NVO planira da izgradi kupatila u 120 domaćinstava, izgradnju septičkih jama, angažovanje volontera u obrazovanju romske dece od predškolskog uzrasta do srednjoškolskog obrazovanja, upis dece u predškolske programe i pravljenje baze podataka dece koja treba da se uključe u obrazovni sistem, obezbeđivanje školskog pribora i udžbenika, kao i obezbeđivanje produženog boravka i obroka u produženom boravku za decu koja tamo borave, edukacija roditelja o važnosti obrazovanja i edukacija nastavnog kadra za inkluzivnu nastavu u školama.

Problem koji je nastao pri realizaciji ovog projekta jeste odvod atmosferskih voda u „Ciganskom kraju“ u Bačkom Gradištu jer je kanal koji odvodi atmosfersku vodu zatrpan smećem i otpadom te je nemoguće napraviti septičke jame za kuće u naselju jer je nivo vode visok. Stoga je neophodno je da se kanal očisti pre početka radova po projektu.

Bačka Palanka

Uslovi življenja u romskim naseljima na teritoriji opštine su veoma teški, pre svega se misli na nehigijenske uslove stanovanja i veliku mogućnost oboljevanja od različitih zaraznih bolesti. Razlog je gotovo nikakva infrastrukturna opremljenost naselja, kao i nepovoljna urbanistička rešenja (posebno se to odnosi na Bačku Palanku i Tovariševo gde je najteža situacija). U tim naseljima nema saobraćajnica, vodovod nije sproveden (u većini objekata ne postoje sanitarni čvorovi), veći deo objekata nema električnu energiju ili je priključen ilegalno na mrežu, što povećava mogućnost stujnog udara usled nestručnog rukovanja i nekvalitetnog izvođenja instalacije. Ne postoje lokacije za odlaganje smeća, ono se ni ne odvozi jer nije moguć prilaz lokacijama. Sami objekti svojim dimenzijama i unutrašnjom organizacijom prostora u njima nisu adekvatni za život.

Parcele na kojima su izgrađeni objekti ne ispunjavaju ni minimalne površine predviđene Zakonom o planiranju i izgradnji. Objekti većinom nisu evidentirani u katastru nepokretnosti.

Indija

Na teritoriji Indije ne postoje posebna romska naselja. Romi su potpuno integrisani sa ostalom populacijom i imaju mogućnost da ostvare isti stepen prava i zadovolje svoje potrebe u svim segmentima kao i ostali stanovnici naselja. Kada je reč o pravima, pre svega se misli na:

- **Obrazovanje i vaspitanje** (insistira se na upisu dece romske nacionalnosti shodno odredbama Zakona o osnovama i sistema obrazovanja i vaspitanja, a u cilju jednake dostupnosti sistema obrazovanja i vaspitanja deci iz marginalizovanih grupa.
- **Stanovanje** u uslovima koji obezbeđuju minimum potreba u tom segmentu (kroz dodelu stanova u vlasništvu opštine Indija namenjenih licima sa socijalnim potrebama u skladu sa opštinskom odlukom)
- **Zdravstvene i socijalne usluge** (kroz aktivnosti Doma zdravlja i Centra za socijalni rad i opštine Indija kao jedinice lokalne samouprava sa ciljem da se omoguće besplatni zdravstveni pregledi, trenutne novčane pomoći predviđene za preglede koji nisu besplatni kao i prava utvrđena Zakonom o socijalnoj zaštiti i socijalnoj sigurnosti građana kao i opštinskoj Odluci o proširenim pravima u oblasti socijalne zaštite).
- **Komunalne usluge** (usluge koje pružaju „Vodovod i kanalizacija“ i JKP „Komunalac“, uključujući i odvoženje smeća i postavljanje kontejnera, jednako dostupni svim licima sa teritorije opštine Indija).
- **Infrastrukturne i druge slične usluge** (u skladu sa finansijskim mogućnostima, opština radi na podizanju nivoa infrastrukturne opremljenosti u svim naseljenim mestima).
- **Legalizaciju** (rešavanje problema legalizacije bespravno izgrađenih objekata se vrši preko resornog odeljenja Opštinske uprave i Direkcije za izgradnju opštine Indija, na način kako je to predviđeno zakonom). Prilikom izrade planske dokumentacije se vodilo računa o integrisanju romskih naselja u područja namenjena stanovanju.

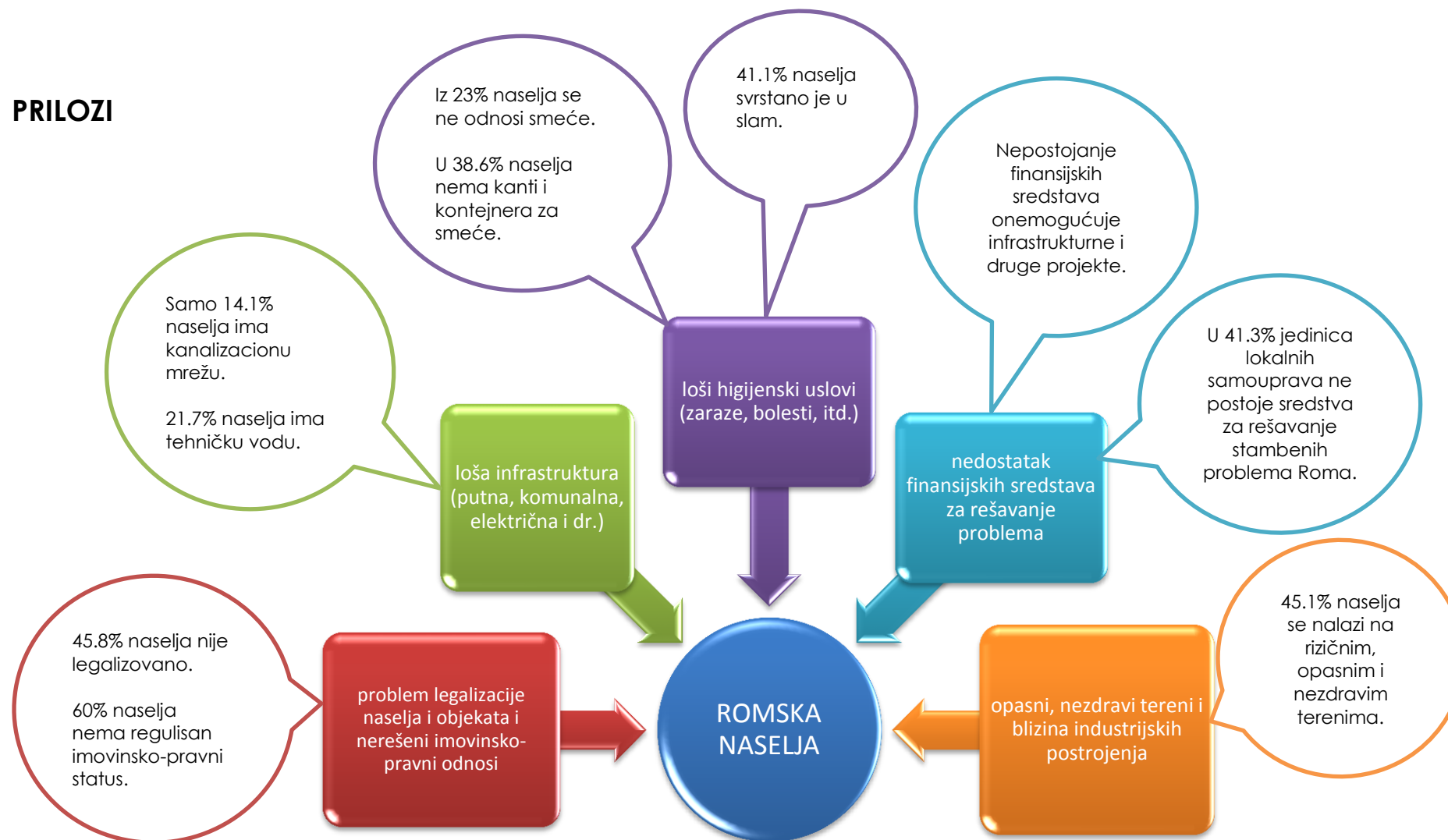
Opštinska uprava opštine Indija u okviru svoje nadležnosti u skladu sa opštinskom odlukom pruža **pravnu pomoć** svim stanovnicima opštine a Korodinator za inkluziju Roma obavlja poslove iz svoje nadležnosti u okviru Kancelarije za inkluziju Roma koja ima sedište u Indiji.

REZIME

- Od 45 jedinica lokalne samouprave u 28 postoje romska naselja – ukupno 93.
- Broj stanovnika, prema dostavljenim i raspoloživim podacima, je oko 21.000.⁴
- U 41.3% jedinica lokalnih samouprava ne postoje sredstva za rešavanje stambenih problema Roma.
- 41.1% romskih naselja svrstano je u kategoriju „slamova“.
- Stambene jedinice su u najvećem broju izgrađene od cigala, zatim od naboja, čerpića i improvizovanih objekata.
- Kanalizacionu mrežu ima samo 13 naselja (14.1%); 16 naselja (17.4%) ima sistem za odvođenje atmosferskih voda; isti broj naselja ima neku vrstu grejanja; 20 naselja (21.7%) ima pristup tehničkoj vodi, dok u 6 naselja (6.7%) ne postoji nikakva infrastruktura.
- U 34 naselja (38.6%) ne postoje ni kante ni kontejneri za smeće i otpad, a iz 20 naselja (23%) smeće se uopšte ne odnosi.
- 45.1% naselja se nalazi na rizičnim, lošim, nezdravim ili drugi način opasnim terenima (deponije, depresije, industrijska postrojenja, itd.)
- 60% naselja nema regulisam imovinsko-pravni status.
- U 85.2% jedinica lokalne samouprave nije doneta posebna odluka o unapređivanju i legalizaciji romskih naselja.
- U 14.1% jedinica lokalne samouprave donet je akcioni plan za stanovanje.
- U 10 naselja ne postoji ideja kako bi se izvršilo raseljavanje stanovnika u slučaju kada je planirana druga namena prostora na kojem se romsko naselje nalazi.
- Jedinice lokalne samouprave najčešće stanovnicima romskih naselja pružaju usluge besplatne pravne pomoći i zastupanjem u sporovima.
- U 10 jedinica lokalne samouprave postoji sistematizovano mesto Koordinatora Romska pitanja, a u 10 jedinica postoji Koordinator za romska pitanja.

⁴ Podaci o broju stanovnika nisu dostavljeni za sva naselja.

PRILOZI

Slam (eng. slum) je izraz za naselja koja su sagrađena nekontrolisanom gradnjom, bez adekvatnog urbanističkog plana i potrebnih odobrenja. Izgrađena su od raznog otpadnog materijala (dasaka, kartona lima...) Ova naselja nastaju neplanirano, spontano, vrlo su često prenaseljena i bez osnovne komunalne infrastukture, odvoza smeća, higijenskih uslova, bez vode, kanalizacije, struje itd.

MAPA ROMSKIH NASELJA NA TERITORIJI VOJVODINE

